

## Recensioner

*Nyutgiven kör- och orgelmusik.  
Blandad kör.*

Antalet svenska musikförlag, som intresserar sig för sakral körmusik, har de senaste åren vuxit väsentligt, och vi kan idag räkna ett tiotal musikförlag i vårt land, som utger körmusik av detta slag. Att musikförlagen här har ett stort ansvar är obestridligt, då ju körledarna är hänvisade i sitt repertoarval till vad musikförläggarna anser värt att trycka. Många musikförlag har gjort mycket betydande insatser till fromma för den sakrala körmusiken både vad det gäller utgivandet av nya verk och gamla. För att bara taga ett exempel av flera kan nämnas Diakonistyrelsens Bokförlags initiativ för en del år sedan att ge Sven-Erik Bäck i uppdrag att skriva en serie motetter. Detta hade inte bara till följd, att vi fick storslagna motetter av denne tonsättare; ytterligare två har nu utkommit, nämligen för Bönsöndagen "Bedjen, och eder skall varda givet" (Luk 11: 9–10) och för Alla Helgons dag "Dessa äro de som komma" (Uppb. 7: 15–17), utan också att det tycks ha inspirerat andra tonsättare att skriva evangelietotetter. Ja, floran börjar bli så rik att den är svår att överblicka. En av de flitigaste tonsättarna på området är Sulo Salonen, som under 1963 utgivit inte mindre än 13 "evangelietotetter" för blandad kör (SKDB), varav 4 för trestämmig (SAB) och återstående för fyrstämmig (SATB) blandad kör. Av dessa gör endast 5 skäl för namnet (se vidare "Nyutgiven musik för barnkör" i detta nummer). Om Salonens motetter kan väl sägas att i lagom portioner är det bruksmusik. Stor musik är det knappast. Ytterligare tre motetter från samma förlag skall här nämnas, nämligen "Herren är min herde" (SATB) för andra söndagen efter Påsk av Sigvard Larsson och två motetter av Rudolf Norrman "Se, jag bådar eder en stor glädje"

(SATB) för Juldagen och "Så bliva de då bestående" (SAB) för Fastlagssöndagen. Larssons motett, komponerad 1953, är ett intresseväckande stycke och visar fint klangsinne och är avgjort av högre klass än vad undertecknad sett tidigare av honom. Norrmans två motetter rekommenderas på det allra bästa. De är klara och intressanta och visar ytterligare exempel på denne tonsättares fina känsla för textbehandling. På Svenska Missionsförbundets förlag har Norrman utgivit en liten evangelietotett för Missionsdagen "Mig är given all makt" (Matt. 28: 18–20) för trestämmig kör (SAB). Denna motett kännetecknas av samma egenskaper som hans tidigare här nämnda. Som evangelietotett kan också räknas en tonsättning av Nunc dimittis (Simeons lovsång) av Bengt Granstam (SATB; Noteria Musikförlag). Stycket är något för skolexempelaktigt för att riktigt intressera.

Det kvantitativt största tillskottet av evangelietotetter är samlingen "Evangeliespråk", utgiven av Lennart Krantz och Gösta Ohlin på Gummessons Bokförlag. Samlingen skall omfatta fyra häften och av dessa har när detta skrives det första utkommit. Evangeliespråk skall innehålla evangelietotetter (ett kanske i detta sammanhang något för anspråksfullt uttryck, som utgivarna heller inte använt) för kyrkoårets samtliga sön- och helgdagar. Indelningen i fyra delar följer mässmusikens fyra serier och första delen således Advent–Trettondedagstiden. Samtliga söndagar har fått en motett var utom de fyra adventssöndagarna, Juldagen och femte söndagen efter Trettondedagen, vilka har fått två motetter vardera. Det är i samtliga fall frågan om nykomponerade satser av svenska och norska tonsättare för sopran- och altstämmor + baryton ad lib. med eller utan orgel. Orgeln kan i en del fall utbytas mot andra instrument. Dessa

s. k. evangeliespråk är "avsedda att användas i gudstjänsten antingen i omedelbar anslutning till evangelieläsningen eller infogade i densamma" (ur förordet). Naturligtvis är det senare att föredraga, men dessa kompositioner kan också "utföras som fristående hymner och är då inte på samma sätt bundna till en speciell dag". Dessa satser kan användas för barnkör, damkör, ungdomskör eller blandad kör, och svårighetsgraderna är mycket växlande alltifrån Hilding Hallnäs bidrag för tredje söndagen i Advent "Gån tillbaka och omtalen för Johannes" (unison kör och orgel) eller Bertil Wallins två evangeliespråk för fjärde söndagen i Advent "Gån tillbaka och omtalen för Johannes" (unison kör och orgel) eller Bertil Wallins två evangeliespråk för fjärde söndagen i Advent "Jag är rösten av en som ropar i öknen" (unison kör och ett melodiinstrument) eller tredje söndagen efter Trettondedagen "Herre, jag är icke värdig" (unison kör med orgel eller två melodiinstrument) till Sven-Eric Johanssons två bidrag "Då skall man få se Människosonen" (SA och orgel) för andra söndagen i Advent och "Låten båda slagen växa tillsammans" (SA med melodiinstrument ad lib.) för femte söndagen efter Trettondedagen. Bland övriga bidragsgivare skall nämnas Torsten Sörenson, Gunnar Thyrestam, Olle Ljungdahl, Karl-Olof Robertsson och Gunnemar Carlstedt samt norrmännen Knut Nystedt och Egil Hovland.

Det talades i början om musikförlagens ansvar och det kan vara värt att något återkomma till detta. Naturligtvis delas ansvaret av tonsättarna, och man tycker att här skulle finnas en dubbel säkerhet, så att när tonsättarens omdöme sviker skulle förlagets och förläggarens omdöme hindra vittgående skadeverkningar. Dubbelt förvånad blir man därför när man får ett stycke som "Advent" av Lars Egebjør i sin hand. Både körsatsen för fyrstämning blandad kör a cappella (SATB) och texten bär samma signatur och det må räcka med ett par korta citat ur texten för att läsaren skall förstå vad det rör sig om: "Advent är att vänta tills julen går in, tills ljusen skall skina i julgranen min" eller "Ty frid i vårt hjärta ger frid på vår jord. — Advent är att vänta på vänliga ord". Läger man till detta

att musiken i undertecknads tycke är av samma klass så är allt sagt. Den som till äventyrs samlar på pekorall bör skaffa detta notblad (0: 80 kronor), men man kan inte annat än beklaga förlaget och tonsättaren, som någonsin kommit på tanken att ge ut detta stycke i vad man får antaga allvarligt syfte. På samma förlag (Eriks Musikhandel och Förlag AB) har Erik Saedén utgivit en fint hållen och välklingande körsats över Waldemar Ahlén's tonsättning av Gunnar Hjorths text "Julaften", och Daniel Olson har gjort en sats för solo (sopran eller tenor) och trestämmig blandad kör (SAB) över Gammal fäbodpsalm från Älvdalen (samma melodi som O. Lindberg använt i sin bekanta Gammal fäbodpsalm från Dalarna). Man kan ifrågasätta, om man överhuvudtaget skall sjunga dessa gamla folkkoraler i flerstämmiga körsatser. I allmänhet gör de sig bäst enstämigt, gärna i unison kör, men om man skall sjunga dem flerstämmigt bör nog körsatsen se ut ungefär som denna av Daniel Olson. Det är ett fint exempel, och dåliga exempel har vi redan sett många. Den gamla Skattungsmelodien till Sv. ps. 144 "I himmelen, i himmelen" finns redan i flera körsatser. På Norbergs förlag har utkommit ytterligare en av Gustaf Gullman, en mycket enkel och okonstlad sats för trestämmig (SAB) eller tvåstämmig (SA) kör. På notbladet anges "Bör sjungas 1 tonsteg högre". Varför inte notera som det bör klinga? Att man, om så behövs, kan transponera ned satsen ett steg begriper varje körledare. På samma förlag har Hugo Melin utgivit ett par satser över introitustexter för 3–4-stämmig blandad kör. Mera angeläget än att tonsätta introitustexter är det att skapa goda nattvardshymner. Ake Kullnes har tonsatt fem texter av Elis Erlandsson för tre- och fyrstämmig blandad kör (Norbergs). Det är ytterligare ett välkommet tillskott till den inte alltför rika communiosånglitteraturen. Wilhelm Fahl har utgivit två communionhymner "Agnus Dei" (SAB) och "Se, jag står för dörren" (SATB) (Akke Lundqvists förlag). Båda styckena verkar på undertecknad något för episodartade och osammanhängande, framförallt den förra. På samma förlag har utgivits en sats på "Gud vare lovad, honom nu vi prisa" av Johannes H. E. Koch

för trestämmig blandad kör med c. f. i barytonstämman. Det är Gudrun Zethelius som ansvarar för denna välkomna svenska utgåva. På förlaget Noteria har utgivits en mycket intressant sats av Kurt Kirschner "Herre, visa mig din väg", en kanon för 5—35 stämmor. Stycket rekommenderas för körledare med små såväl som stora körer.

Jämsides med utgivningen av nykomponerad körmusik skänker förlagen oss också musik från äldre epoker av i allmänhet stort intresse. Men skall det vara nödvändigt att flera förlag utger exakt samma körsats och i de flesta fall med samma text? Så har t. ex. Eriks Musikhandel och Förlag AB utgivit "Det är en ros utsprungen" av M. Praetorius och "Hell, morgonstjärna, mild och ren" av J. H. Schein — båda utgivna på mer än ett förlag tidigare, vidare "Lid och umgäll" av Carl Lundell (tidigare utgivet på Nordiska Musikförlaget och en utgåva räcker då sannerligen av detta stycket) samt "Jag har ett blomster känna lärt" av Ivar Widéen (tidigare utgivet på SKDB, dock med något annorlunda text). Vulpius underbart sköna körsats "Die beste Zeit" har utgivits med texten "Av helig längtan hjärtat slår" (Sv. ps. 194: 1, 8, 12) (Eriks Musikförlag). Samma stycke finns tidigare utgivet med en annan svensk text, och man kan ifrågasätta förfarandet att utgiva samma sats med olika texter. Bland äldre körsatser som utgivits under det gångna året finns också en del som inte tidigare funnits i svenska utgåvor och därför måste hälsas med glädje. En fin körsats är "Natten är nära" av den genialiske 1600-talstonsättaren J. H. Schein (SATB) (Sv. Missionsförb. förlag). Av en samtida till Schein, Claude le Jeune, har utgivits "Halleluja, Herre stor" (SATB; Akke Lundqvist) där texten är en omskrivning av Psaltarens 150 psalm. Från samma förlag skall nämnas "Så går en dag än från vår tid", Kriegers melodi i sättning av Max Reger (SATB), samt "Dock lever min förlossare" (Job. 19: 25—27) av J. S. Bach för femstämmig blandad kör (SATBB) och generalbas. Sopranstämman i detta sista stycke är koralen "O Gud, det är min glädje" (Sv. ps. 308) och satsen borde mycket väl kunna utföras för sedvanlig fyrstämmig blandad kör med barnkör i c. f. Rune

Fernold svarar för en utgåva på samma förlag av Benedictus för tre fyrstämmiga körer av Giovanni Gabrieli. De tre körerna är en damkör eller barnkör (SSAA), en fyrstämmig blandad kör (SATB), här betecknad som solister, samt en manskör (TTBB). Naturligtvis finns här möjlighet att enligt dåtidens praxis använda allehanda instrument tillsammans med sångstämmorna. Ett sådant stycke hälsas välkommet av många kyrkomusiker att användas vid kyrkosångshögtider och körsammandragningar av olika slag eller i församlingar med flera körer. Låt oss gärna få mera av det slaget! För den som vill ha en enkel och användbar sats för kör och stråkar rekommenderas "Salig, salig den som kände" — J. Crügers melodi i sats av G. F. Händel (Sv. Missionsförbundets förlag). Ett par frågetecken skall dock sättas för denna utgåva. Vad är det för skillnad mellan heldragna och streckade bindbågar i stråkstämmorna? Continuostämman borde ha fått en speciell klaversats, då klaverutdragsatsen inte bör användas här.

#### *Barnkör.*

Barnkörens antal har under senaste åren ökat mycket kraftigt och detta gäller inte minst de kyrkliga barnköerna. Glädjande är detta och lika glädjande är att barnkörlitteraturen ökat i samma grad. För något tiotal år sedan var ledarna för de kyrkliga barnköerna vid sitt repertoarval hänvisade till ett fåtal samlingar, goda i och för sig men med ett ganska begränsat innehåll, samt ett icke alltför stort antal lösbladsutgåvor. Idag ser det annorlunda ut. Musikförlagen satsar nu även i icke ringa utsträckning på detta slag av körlitteratur och tonsättarna har mera fått upp ögonen för barnköerna och deras möjligheter. Det senaste rikare tillskottet till barnkörrepertoaren är Barnkörboken med sina två delar, utgiven av Lennart Krantz och Gösta Ohlin på Gummesons Bokförlag. Första delen av denna samling innehåller musik för tiden Advent—Trettondedag Jul och andra delen det övriga kyrkoåret jämte en avdelning sånger ordnade efter speciella ämnesområden. Att på detta vis julkretsen fått taga en hel del i anspråk i förhållande till övriga delar av kyrkoåret synes vara något

egendomligt, i synnerhet med tanke på att den befintliga repertoaren för denna tid redan är mycket omfattande. Tillsammans innehåller de båda delarna c:a 200 sånger, av vilka inemot hälften är nykomponerade. Kanonsångerna upptager en ganska stor del av samlingen, vilket är ganska självklart. Glädjande är inte bara att hitta nya kanonsånger utan även gamla av utsökt skönhet av t. ex. A. Gumpelzhaimer, M. Franck och J. R. Ahle. Andliga folkmelodier finns också i samlingen. Bland nutida tonsättare, som medverkat i denna omfattande samling, skall här först och främst nämnas Torsten Sörenson, Karl-Olof Robertsson och Lars Edlund, som har lämnat verkligt fina bidrag, men även Gunnar Thyrestam, Gunnar Holm, Rune Wåhlberg och Olof Francke har bidrag som skall antecknas på plussidan. Ganska många satser är av nutida tyska tonsättare och har här försetts med svensk text. Självfallet är innehållet i en så omfattande samling som det här är frågan om mycket växlande vad det gäller både det ena och det andra, men envar barnkörledare har här fått en källa att ösa ur. Det finns repertoar för nära nog alla svårighetsgrader och besättningar från unisona sånger med eller utan instrument till flerstämmiga sånger. Den typografiska utformningen är tilltalande och lättläst och de mjuka plastpärmarna torde inte minst i detta sammanhang vara bra.

I serien Kyrkans Barnkör på Diakonistyrelsens förlag har utkommit ytterligare tre motetter av Valdemar Söderholm, samtliga för trestämmig kör (SSA) a cappella. Det har tidigare i dessa spalter talats om Söderholms kompositioner för barnkör, och dessa tre nya motetter "Denne är min älskade son" (Matt. 17: 5), "Lova Herren, min själ" (Psalt. 103: 1-3) samt "Hit, o Jesu samloms vi" (Sv. ps. 212) skiljer sig på intet sätt i skönhet och renhet från hans tidigare. Varför har Diak. slutat att ange användningstillfälle på Söderholms barnkörmotetter? Om de här nämnda tre motetterna skall sägas att de fordrar ganska mycket arbete av både sångare och körledare men att en instudering förvisso ger lön för mödan. Avsevärt lättare och mera traditionella är Söderholms två koralmotetter för barnkör "Gud, som allt

med vishet styr" (Sv. ps. 444) och "När vintermörkret kring oss står" (Sv. ps. 56) utgivna på Eriks Musikhandel och Förlag AB. Varje motett består av tre små satser: en unison, en tvåstämmig och en trestämmig. Om de sjunges av barnkör kan det vara aktuellt att transponera, i synnerhet den förstnämnda ett helt tonsteg upp, medan en damkör med fördel kan sjunga som de är noterade.

Sulo Salonen har på Diakonistyrelsens förlag utgivit två Evangeliemotetter (?) för barnel. damkör (SSA) "Se, jag skall sända ut min ängel" (Mal. 3: 1) för Jungfru Marie Kyrkogångsdag och "Allenast en vinner segerlönen" (1 Kor. 9: 24) för Septuagesima. Båda motetterna har hämtat sina texter ur resp. helgdagars episteltext och inte ur evangelietexterna varför de rätteligen borde heta epistelmotetter. Undertecknad skrev redan i fjolårets nummer med anledning av några andra motetter av samme tonsättare om att man borde skilja dessa två saker åt. När man får Salonens motetter i sin hand efter att just ha lagt undan Söderholms ovan nämnda kan det inte hjälpas, att kontrasten blir för stor och Salonens båda kompositioner förefaller bleka och nära nog intetsägande, något som framförallt gäller den förstnämnda. Domkyrkoorganisten i Strängnäs, Rudolf Norrman har även kommit med ett bidrag till evangeliemotetterna för barnkör, då han tonsatt och på samma förlag utgivit motett för Annandag Pingst "Så älskade Gud världen" (motetten är utförbar för sopran och alt eller tenor och bas). Enkelheten hos Norrman är här påtaglig men inte för påtaglig och inslagen av kanon underlättar instuderingen, något som också gäller Söderholms två tidigare omtalade koralmotetter. Resultatet är verkligen fint och har också givit Norrman pris från KOSK.

På det nystartade förlaget Noteria har utgivits "Två nattvardshymner" av Erich Stoffers. Det är de båda kyrkovisorna "Gud vare lovad" (text: Wallinska psalmboken 159) samt "Jesús Kristus är vår hälsa" (text Sv. ps. 188) som Stoffers satt för två lika röster. I det förra fallet har c. f. fått bli överstämma och i det senare understämma. Satserna är väcklingande och bör bli mycket använda som communio-

hymner. Tyvärr har Stoffers använt den melodiversion av "Jesus Kristus är vår hälsa" som finns i EKG istället för den som nu börjar bli alltmera använd hos oss (Koralmusik och Tilllägg till Den svenska koralboken). Då dessa på något ställe är olika är detta beklagligt!

Gummessons bokförlag har börjat utgivning av en serie betitlad "Evangeliespråk", vilket är en samling evangeliemotetter för samtliga kyrkoårets sön- och helgdagar. Satserna är av nutida nordiska tonsättare för sopran- och alt-röster + baryton ad lib. med och utan orgel. Samlingen skall omfatta fyra delar och när detta skrives har första delen utkommit och behandlas under rubriken "Ny musik för blandad kör".

### Manskör

Den manskör som vill ägna sig åt sakral sång har inte mycket att välja på och det är därför med glädje man tager del av tre hymner utgivna på Norbergs Musikförlag för fyrstämmig manskör a cappella. Uno Sandén har tonsatt texten "Jag är den gode Herden" (Joh. 10: 11–13) och resultatet är en enkel och uttrycksfull körsats, som inte bör bereda någon kör några svårigheter. Detsamma kan sägas om en sats på Gustaf Nordqvists tonsättning av Anders Frostensons psalm "Jesus från Nasaret" (Sv. ps. 48) som Uno Sandén svarar för. Problem torde däremot uppstå för den manskör, som väljer att sjunga brodern Göran Sandéns tonsättning av Psalt. 46: 2, 3, 5–8 "Gud är vår tillflykt", även den för fyrstämmig manskör. I detta sammanhang bör även nämnas Rudolf Norrmans evangeliemotett för Annandag Pingst "Så älskade Gud världen" (Joh. 3: 16) komponerad för sopran och alt eller tenor och bas (SKDB). Stycket, som torde ge rikt utbyte, kan naturligtvis användas även vid andra tillfällen än den angivna dagen. För den manskör som vill samarbeta med någon blandad kör rekommenderas Benedictus av Giovanni Gabrieli (Akke Lundqvists förl.) för tre körer. (Se vidare under rubriken "Nytgiven musik för blandad kör"!)

Stycket är synnerligen lämpligt vid musikgudstjänst eller högmässa i Advent.

### Orgel

För några år sedan utgav Gunnar Thyrestam på Norbergs Musikförlag en samling med sju småstycken för orgel kallad "Fantasiae sacrae". Denna följdes av en andra del med lika många stycken och nu har kommit ytterligare 3 delar. Således föreligger 5 delar, de två sista dock sammankopplade i ett häfte. Det skulle tyckas att man finnas risk för en upprepning, och kanske kan man ibland märka vissa tecken därpå om man studerar styckena i de olika delarna, men på undertecknad förefaller det snarare, som om tonsättaren mer och mer upptäckt möjligheterna. Styckena är tänkta för liten orgel, men för den organist som har små händer och saknar bihangspedal på sin orgel kan en del stycken vara besvärliga på grund av breda ackord. Karaktärerna på styckena är mycket växlande och såväl den som söker musik för jordfästning och vigsel som den som söker ett postludium för en aftonbön kan här hitta lämpliga stycken. På Eriks Musikhandel och Förlag AB har samme tonsättare utgivit Tripartita in C, bestående av Preludium, Toccata och Fuga (pris 12: —). Av dessa tre satser är den första Preludium tidigare publicerad som notbilaga till publikationen Organum nr 1 1963. Tripartitan som är komponerad 1954 fordrar orgel med fristående pedal och helst åtminstone två manualverk. Valdemar Söderholm har på samma förlag utgivit Toccata, Interludium och Fuga över Trettondedagens gammalkyrkliga introitus (kronor 13: 50). Söderholm brukar inte vara särskilt snäll mot orgelexekutörerna, då notbilderna ofta är ganska svårläst och bjuder tekniska problem; däremot är han snäll mot lyssnaren, då hans orgelkompositioner alltid är intressanta att lyssna till, mycket tack vare att den verkliga musikanten lyser fram. Så är fallet även denna gång, och organisten får lön för mödan. Till grund för två koralbearbetningar ligger de medeltida koralerna "Dig, Helge Ande, bedja vi" och "Vi lova dig, o store Gud". Det är Lars Egebjør som är tonsättaren (Eriks; kronor 4: —). Styckena fordrar två manualverk och pedal. Daniel Olson har skrivit Tre julpastoraler (SKDB; 4: 50). Det är tre stycken som bygger på koraler för Advent (Sv. ps. 58), Jul (Sv. ps. 61) och Trettondedag jul (Sv. ps.

67 och 606). Styckena kan rekommenderas för såväl stora orglar som enmanualiga med bihangspedal.

Albert Sjögren

#### *Förteckning över kör- och orgelkoraler.*

Så har vi nu äntligen fått vad många av oss kyrkomusiker längtat efter, nämligen en förteckning över kör- och orgelkoraler. Det är Henrik Jansson, som av SKDB anförtrots uppdraget att sammanställa denna och någon lämpligare person torde väl inte finnas. Samtliga koraler i vår nu gällande koralbok såväl som i det nya tillägget finns upptagna, och man kan inte undgå att bli imponerad av den stora repertoarkännedom, som utgivaren bestora repertoarkännedom som utgivaren besitter och som vi i andra sammanhang tidigare sett prov på. Några påpekanden synes dock vara på sin plats. Det hade varit önskvärt att vid hänvisning till orgelkoraler i utländska utgåvor ange begynnelseorden på resp. språk kanske också en sidhänvisning. För att taga ett exempel, den som söker en orgelkoral till Sv. ps. 135 får bl. a. hänvisning till "73 leichte Choralvorspiele", där det enligt anvisning finns en orgelkoral av Scheidt, och till en partita av Weyrauch, utgiven på Breitkopfs förlag. Då man skall söka upp dessa är det ganska nödvändigt att veta begynnelsen av den tyska texten. I listan över i förteckningen använda förkortningar och deras uttydning har förkortningen AMnF II inte blivit uttydd. En hänvisning till denna finns bl. a. på sid. 50 och 54. På sid. 55 anges under koralen 153 en koralfantasi av G. Geierhaas men någon hänvisning till samling eller förlag finns ej. Även på en del andra ställen har uppgifter tyvärr bortfallit. Dålig korrekturläsning? Ingen kyrkomusiker kan vara utan denna bok och den bör vara självklar på alla orgelläktare. Den förteckning som finns i början över samlingsverk ger utmärkta tips för kyrkans notbibliotek, och vi kyrkomusiker kan spara åtskillig tid när det gäller att söka efter alternatimsatser och postludier genom att använda denna bok. Självfallet kan en sådan här förteckning aldrig bli riktigt komplett: samtidigt som den trycks och distribueras utkommer nya kör- och orgelsatser som

borde varit med. Utgivaren säger också i förordet att han är "medveten om att den kan vara ofullständig på somliga punkter". I förordet påtalas också att plats har lämnats "för vars och ens privata tillägg", men den platsen är minimal. Boken är endast häftad, varför det är risk för att lösbladssystem kommer att bli följden, då den ju säkerligen kommer att användas mycket flitigt av alla kyrkomusiker. Fördelen med häftningen är naturligtvis att priset är så lågt som 7: 50 för denna outhärliga bok. Med tanke på detta skulle man önska att förslagsvis vartannat år utgavs en ny upplaga och att utgivaren på så vis fick komplettera uppgifterna. Då skulle en utmärkt sak bli ännu bättre.

Albert Sjögren

*Knud Jeppesen: "Balli Antichi Veneziani per cembalo" och "Italia Sacra Musica" vol. I—III (40: — kr per band) (Wilhelm Hansens förlag).*

Två ganska olika utgåvor av italiensk 1500-talsmusik skall här omnämnas. För båda utgåvorna svarar den internationellt kände forskaren Knud Jeppesen. "Balli Antichi Veneziani" är en samling danser ur en handskrift från 1520. Det finns två skäl att här nämna denna intressanta utgåva, nämligen det ljus som utgivaren ger den tidens notation och utförandepraxis samt samlingens två sista danser, bearbetningar av gregorianska melodier. De två melodierna är pingsthymnen "Veni creator spiritus" och en Magnificat-antifon "Et exultavit spiritus meus". Jeppesen påpekar i förordet att ur ingen annan samling med danssatser från denna tid framgår det att man dansat till liturgiska melodier och detta faktum kastar, framhåller han vidare ett nytt ljus över förhållandet andlig—världslig musik under denna tid.

"Italia Sacra Musica" är en samling bestående av tre delar innehållande sacral körmusik från förra delen av 1500-talet för mans- eller blandad kör. Från gamla manuskript eller tryck har Jeppesen hämtat dessa kompositioner av hittills i modern tid opublicerad kyrkomusik. Åtskilliga av de tonsättarnamn man möter i denna samling är hos oss helt okända. Sista delen innehåller musik för stilla veckan. Denna

förmåliga samling visar inte bara den historiska utvecklingen, vilken är intressant i sig utan innehåller också en mängd skön körmusik av stort värde. För kvaliteten borgar ju också utgivarens namn.

Albert Sjögren

*Bo Setterlind, Via dolorosa. Bonniers.*

Bo Setterlinds *Via dolorosa* är en andaktsbok, ordnad kring de 14 lidandesstationerna och författad på ort och ställe — i Den heliga staden. Rent konstnärligt sett har Setterlind nått mycket långt i sin diktning i *Via dolorosa*. Hans språk är suggestivt, medryckande, gripande, stundom skakande. *Via dolorosa* har redan uppförts som kyrkospel i Lunds domkyrka, och dess användbarhet för liturgiskt bruk är påtaglig. Genom anknytningen till lidandesstationerna uppnår förf. en inlevelsens närhet och åstadkommer han en passionens konkretion, som har speciella förutsättningar att ge nytt liv åt lidandesåminnelseens gudstjänster. Även kommentarerna till passionsberättelsen och dess stationer är särskilt ägnad att föra läsaren mycket nära händelsernas centrum.

I många församlingar har man predikat igenom akterna, när Stilla Veckan går in. Kanske vore det en möjlighet, att under Stilla Veckan

anordna passionsandakter utan predikningar men med meditation inför lidandesstationerna. Härvid kan i så fall Setterlinds *Via dolorosa* bli till stor hjälp.

B. I. Kilström.

*Hjördis Blomqvist, Du ädla ros. Mariadikter. Piccolo 1963.*

I en liten volym av fickformat har Hjördis Blomqvist samlat dikter om Jungfru Maria, bland vilka återfinnas många av de gamla pärlorna från medeltidens fromhetsliv men också åtskilligt efterreformatoriskt stoff. En hel del uppteckningar av folkböner och folkvisor till Jungfru Maria har också kommit med i denna lilla älskliga utgåva. Det är ju ett känt förhållande, att vår psalmbok helt saknar hymner till minnet av Jesu moder. Detta är väl en alltmer insedd brist i vår tid. Det är därför symtomatiskt, att vi nu får både nya marianska diktsamlingar och utgåvor av gamla skatter utav ifrågavarande slag. Hjördis Blomqvist har genom sitt fina urval, gjort med varliga och kärleksfulla händer, lämnat ett värdefullt bidrag till ett område inom andaktslivet, som länge varit försummat i vårt land.

B. I. Kilström.